

LJUBLJANSKI ČASNIK.

Št. 12.

Vtorik 11. Svečana

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blavniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Pod patronatam krajnskiga verozakonskiga zaloga stoječa in po prostovoljnem odstopu podfajmoštra Antona Schafferja spraznjena podfara Grahovo je bila koplano mestne fare v Idrii Antonu Gerčarju podeljena.

V Ljubljani 28. Prosenca 1851.

Gustav grof Chorinsky s. r.,
poglavar.

31. januarja 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XXVIII. del občniga državniga zakonika in vladniga lista od leta 1850, ki je 11. marca 1850 v edino-nemškem izdanju, potem v česko-nemškem dvojnem izdanju na svetlo prišel, v drugih osmih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 81. Cesarski patent od 7. marca 1850, po katerem se dvigne v kronovinah na Českem, Moravskem in Silezkem dozdej veljavno gorniško sodniško, gorniško vradniško in gorniško policijsko patrimonialno oskerbovanje prejšnjih stanovskih gospok z nadomestništvu gorskiga sodništva od teh gospok postavljenimi.

Danes, 6. februarja 1851 bo ravno tukaj VII. del občniga državniga zakonika in vladniga lista od leta 1851 in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 24. Cesarski patent od 25. decembra 1850, po katerem se, v cesarskem patentu od 2. decembra 1849 prideržane, in zdaj razglašeno razširanje postav cesarskiga Franc-Jozefoviga reda izda.

Št. 25. Cesarski ukaz od 25. decembra 1850, po katerem se postave za civilni križ zaslug, ki je po najvišjem sklepu 16. februarja 1850 poterjen bil, izdajo.

Št. 26. Razpis ministra bogočastja in uka od 24. januarja 1851 zadevajoč definitivno postavljenje gimnazjalnih vodjev in njih plače.

Št. 27. Razpis ministra pravosodja od 30. januarja 1851, s katerim se §§. 24 in 25 organske postave za sodniške stopnje od 28. junija 1850 razjasnijo.

Včeraj 5. februarja 1850 je bil VIII. del občniga državniga zakonika in vladniga lista, ki je januarja 1850 v edino-nemškem, izdanju in 6. maja 1850 v česko- in poljsko-nemškem, 14. oktobra 1850 v slovensko-nemškem in 31. decembra 1850 v talijansko-nemškem dvojnem izdanju na svetlo prišel, v madjarsko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 11. Cesarski patent od 31. decembra 1849, po katerem se deželna vstava za vodstvo gornjo in doljno Silezko z dotičnim

volitnim redam za deželni zbor razglasi in naznani.

Dunaj 5. februarja 1851.

Od c. k. vredništva občniga državniga zakonika in vladniga lista.

Nevradni del.

Pregled avstrijanskiga reda kazenske pravde kar se tiče porotnikov.

I.

Če v srenji kake države živimo, imamo pravico od njene vlade pričakovati, da nam življenje, zdravje, čast in premoženje proti napadam hudodelnikov varje. Zavalj tega so povsod oznanjene kazenske postave, da vsaki ve, kakšna kazen ga zavalj storjeniga hudodelstva čaka. — Kazni ali štrafinge so pa bolj ali manj hude terpljenja, po naših postavah ječa ali smert, ki imajo dvojni namen, druge svariti in hudodelnika, da bi se kaj tčiga ne lotil, poboljšati in na pravo pot pošteniga življenja pripeljati.

Do zdaj se je sodilo v tistih kronovinah, ki so bile nemški zavezi pridružene, kakor tudi na Laškim in v Galiciji po postavah kazenskiga zakonika leta 1804. V izpeljavo v §. 103 državne vstave osnovanih pravil javnosti in ustnosti, kazenske pravde in porot, je bil po cesarskim patentu 17. prosenca 1850 oznanjen nov začasen red kazenske pravde. Po zakoniku leta 1804 so se prelomljenja postav delile v hudodelstva in tako imenovane težke policijske prestopke. O prvih so sodili kriminalni sodniki, o težkih policijskih prestopkih za tako sodbo vstavljeni politiški vradniki. Tisti zakonik je bil ob svojim času zelo hvaljen in potrebam ljudstva popolnoma primerjen. Sodilo se je pa poprej tako: Ako se kriminalni sodbi kako storjeno hudodelstvo oznani, je bil izvoljen en sodnik za preiskovanje, če je obnašanje obdolženiga hudodelstva ali ne. Če so zbrani sodniki to poterdili, se je redna kriminalna preiskava začela, v kateri se je pa ud sodnije kakor zatožnik, zagovornik, in sodnik obnašal. Tajiti ni, da je silno teško se tako poštenimu in umnimu možu v tej trojni zadevi dolžnostim sodniškiga stana popolnoma zadostiti. To se je zdaj vse spremenilo. Državni pravdniki se vdeležijo vvodnih preiskav zastran hudodelstev in pregreškov, in se obnašajo kakor zatožniki. Obtoženimu na strani stoji zagovornik, kateri se v prepričanje nedolžnosti ali saj pomanjšanje krivice obtoženiga poganja; porotniki so pričujoči pri izpraševanju prič i. t. d., in izrečejo po notrajnim spoznanju, ali je obtožen kakiga djanja, zavalj kateriga pred sodbo stoji, kriv ali nekriv; sodniki pa po postavah sodijo, kakšna kazen je za kriviga spoznanimu zavalj storjeniga hudodelstva primerjena. Celoravnje je očitno, kar je posebno imenitno in koristno, da vsak državljan sam previdi in spozna, da se obtoženi na tanjko le po postavah sodi, in da se mnogoteri, ki bi more-

biti nagnjenje imeli, kako postavo prelomiti, zavalj strašnih nasledkov hudodelstva vstrašijo, ako vidijo kam tak zabrede, kateri le enkrat od poti pravice stopi. Poprej so le v postavah dobro učeni in od vlade kakor v skušni poterjeni možje težko službo pravice nase jemali, le umnimu, poštenimu in učenimu možu se je sodništvo izročilo; zdaj je pa ljudstvo samo poklicano izreči, če človeka kake pregreha kriviga ali nekriviga spozna.

Poprej je vlada s pomočjo svojih vradnikov, katerim samim je bila pravica sodništva naročena, za varnost državljanov skerbela, tedaj so se oni lahko na nje pravičnost zanesli, več jim ni bilo potrebno vediti, kakor kakšne dela so po zakoniku hudodelstvom prištete in kakšna kazen hudodelstva čaka. Dobro sicer vemo, da so kazenske postave ljudstvu clo malo znane bile, (kako bi pa v poprejšnih zadevah ljudem mogoče bilo, boljše spoznanje pridobiti) — kolikokrat so hudodelniki v teh besedah izgovora iskali: nisim vedil, da je moje obnašanje hudodelstvo, ali pa da me je tako ojstra kazen odmerjena. — Zdaj pa vlada državljane v sodnijo kliče. Za porotnika je namreč vsak mož poklican, pa ravno tako tud zavezan, ki je nar manj trideset let star, brati in pisati zna in eno leto v občini, kjer stanuje in po vstavi pravico ima v doljno zbornico voliti to je po volitni postavi odločeni letni znesik neposredne dače plačuje, ali pa ne plačevaje neposrednega davka po svoji osebni lastnosti v kakı občini avstrijanske kronovine pravico ima voliti. Iz tega se dobro previdi, koliko je število tistih mož, ki so zdaj poklicani in zavezani na klopi porotnikov ali prisežencov sedeti. K tem pa ti možje niso poklicani, da bi „kriv“ ali „nekriv“ čez kake majhne pregrehe ali prestopke zgovarjali. Po začasnim redu kazenske pravde 17. prosenca 1850 gre pred porote, to je prisežne sodnije glavna obravnava in razsodba nar težjih hudodelstev, zavalj katerih se hudodelnikom v nekterih primerlejih clo s smertjo žuga. Naznanimo tukaj le nektere med nar hujšimi: vstaja in punt, ponareja in prenareja javnih upnih listov, umor in uboj, dvojoj, zažig, rop in deležnost tistiga. Zavalj tčiga hudodelstva obsojeniga čaka zasramovavna smert ali pa saj dolgoletna huda ječa. Kdo pa zdaj v resnici sodi? Sodniki ne, oni le v postavah znajdeni prisedniki hudodelstvu primerjeno kazen naznanijo. V resnici sodijo porotniki, ali je obdolženi „kriv“ ali „nekriv“, njim je s tem oblast čez smert ali življenje, prostost ali ječo človeka v roke dana. — Oni poslušajo državniga zatožnika in njegove dokaze, poslušajo obdolženiga in zagovornika, ki se poganjata za nedolžnost ali manji dolžnost, vpričo njih se razvije cela pravda. Predsednik poda porotnikom zapisane vprašanja, oni vzamejo sabo v svojo posvetovavnico kazinski razsodik, zatožbeni spis, dokazne reči, ogleadne zapisnike in potler — odgovorijo po dolžnosti in vesti pred Bogam na vprašanje. Postava ne tirja od porotnikov, da bi račun dali čez

vzroke svojiga prepričanja, ne predpisuje jim nobenih odločenih pravil, po katerih bi se razsojevala popolnost in zadostnost kaciga dokaza. Naroči jim samo, vse za in zoper zatoženca predložene dokaze skerbno in zvesto pretresti, in se potler sami sebe vprašati, kake vtisek so dokazi, v glavni obravnavi zoper zatoženca razloženi, in vzroki njegoviga zagovora na njihovo razsodnost storili. Edino po tem prepričanju iz globočine serca, ki jim iz tega pretresovanja dokazov pride, imajo izreči, ali je zatoženi „kriv“, ali „nekriv“. Pri tem morajo neprenehoma pred očmi imeti, da se oni imajo le edino čez njim predložene vprašanja zastran tistih dogodkov posvetovati, ki so podlaga zatožbe ali s tisto v zvezi. Ne oni, temuč sodniki so poklicani izreči postavne nasledke, ki zatoženiga zadenejo, ako ga za kriviga izrečejo. Oni imajo torej svoje misli izreči brez pogleda na postavne nasledke svojiga izreka. Iz tega se spozna, da bi porotniki bili na tanko zakonumni, oni nimajo spoznati, ali je kako djanje hudodelstvo, ali prestopik ali pregrešik, tako tudi niso zavezani soditi, kakšna kazen je temu ali unimu hudodelstvu primerjena, vse to je odločeno sodnikom.

Ako jim pa tudi nobene pravila niso odločene, po katerih bi oni razsodili popolnost ali nezadostnost kakiga dokaza in oni le rečejo prepričani iz globočine serca „kriv“ ali „nekriv“, s tem podukam jim ni oblasti postava dala le sploh po svoji volji tako ali pa tako govoriti, kakor jim ravno v misel pride. Gotovo je, da so porotniki zavezani na prepričanje. Prepričanje pa večidel iz pameti izvira.

Prepričan sim pa tačas, kadar med kakim djanjem in naznanjenim človekam tako zvezo spoznam, da po navadnih človeških in natvornih zadevah drugač ne morem soditi, kakor ravno tisti človek je to delo storil. Poprej so sodniki tudi o tem sodili, vunder so jim bile pravila na tanjko odločene, po katerih so zadostnost ali nezadostnost spoznavali. To je zdaj pri porotnikih drugač, na postave pameti so pa sploh zmirej vezani. Poklic porotnika je tedaj gotovo zlo imenitno opravilo, in veliko mož je, ki so zavezani dans ali jutro to službo oskerbeti. Vlada državljane zlo časti, če jih na klop prisecznikov povabi, tode tudi upa, da se bodo kakor pošteni in umni možje obnašali.

V naših časih je bolj spoznanje reda kazenske pravde vsim državljanim, če ne tudi silno potrebno vunder zlo koristno, imamo tedaj namen v kakim sestavku kratek pregled te pravde našim bravcam pred oči postaviti.

(Dalje sledi.) Melcer.

Austrijansko cesarstvo.

Dalmacia.

Iz Zadra se piše v „Agr. Ztg.“ V kotarskem okrožju je vse mirno. Davki, ki so zastali, se redno pobirajo. 26. januarja so hotli Černogorci, ki naj bližej Hercegovine prebivajo, dastirje Nikšića napasti, se maševati zavolj zgube, ktero so Černogorci pri napadu vasi Okulište terpeli 12. januarja.

Sliši se; da je že glavni Mostarskih vstajnikov, Kavas paša Omer pašatu pogodbe naznanil, pod katerimi se hoče udati. Omer pašu mu je ukazal, da naj se naenkrat nepogojno uda in dalo se mu je 8 dni pomislika. Ako se do tega časa ne bo udal, bo Omer pašu naglo v Hercegovino prišel in bo brez usmiljenja zoper vstajnike ravnal. Kaj de je Kavas pašu sklenul, to se še ne ve, to pa je gotovo da se je z 4000 vojaki carskim vojakom nasproti podal. Ali pašu se je iz Dubrave v Stolac podal. Omer pašu pa se pripravlja brez mude na pot. V taboru Skenderbega si

pripovedujejo, da se bodo v ravnavi pri Mostaru z vstajniki udarili in da jih bodo ondi pobili. Sliši se, da je bil Tadeo Ivanović knez iz Rakitne (na meji) na povelje vstajniškiga poglavarja ob glavo djan, ker je on dva turška podpihovavca zaperl. Kavas pašu je ukazal en top v Lipeto peljati. Od vsih strani prihajajo Turki vstajniki in njegova armada je že zlo narasla.

Avstrijanska.

Romanski poslanci, ki so na Dunaju, so sledečo prošnjo vladi podali.

Vaše Veličastvo!

Živo prepričani resnice gesla Veličastva ranjčiga cesarja Franca I. slavniga prednika Vaš. cesarskiga Veličastva: *Justitia regnorum fundamentum*, ki ga je poterdila enakopravnost od V. V. slovesno podeljena, in ki, vekomaj resnično, bode, kakor smo prepričani, steber držav, dokler jih bo kej, in pogoj človeških družb, dokler bodo ljudje v družbah živeli, stopimo ponižno pred prestol V. V. z naj ponižniši ravno to reč zadevajočo pritožbo prosivši za naj milostivši pomoč. Ker smo bili Romani tako nesrečni, da se na našo tako gorko prošnjo, naj bi se sternali v eno samo narodnost, ni gledalo, in smo po državni vstavi v več kronovin razdeljeni bili, smo dobili z Vašim vladanjem up, da bi, kar sodniško reč zadeva, vtegnili zjedinjeni biti, in se nam je naložila sodniška vravnava, v komur, kakor nam je bilo rečeno, svoje mnenje razodeli. Zdaj pa so prišle 4. julija l. l. temeljne postave na Erdeljskim s prednašanjem ministra pravosodja od 20. junija, v katerih je romanski narod popolnoma pozabljen, in se vse po starim samo Ogrov, Szeklerjev in Saksov opomni, ter se dozdej nepoznane dežele Saksov vnovič omeni. V tim se še celo pravici v kljub bere: „Saksonski narod, svojo posebno pravo vstavo vedno branivši, varovan od vlade, je imel do današnjiga dne narodni zbor, imel je pravico, si svoje lastne notranje postave dajati po neposrednim privoljenju deželnega oblastnika“. V. V.! Gotovo niso Romani krivi, da jih predsušcova vlada ni enako Saksam varovala; zato pa le ne mislijo pravice zgubiti, da bi jih sedanja vlada ne varovala. Sicer je viditi, da se jih pohvaljeni prednesek spomni, če se v njem bere: „da večidel erdeljskih prebivavcov serčno želi se vdeležiti avstr. občne derž. kaznovavne postavodaje“ in nekaj verstic bolj spod od „nekej prejšnih nepravilnih mnogoštevilnih prebivavcov“ govori, in če potrebo starašinstva višjiga deželnega sodništva izpeljuje od nekej Romanov v službi (ki se tu štejejo v razred iz Galicije na Erdeljsko poklicanih uradnikov.)

Mi si pa tega ne moremo razložiti, zakaj se v tim tako ogiba, romanski narod s pravim imenom imenovati. V. V.! grozno težko nam de, da s svojimi mnogimi žrtvami toliko doseči nismo mogli, da bi vladanje V. V. z nami, ne rečemo le kakor z narodam ravnalo, ampak nas še clo narod ne imenovalo.

Prišla je 7. avgusta t. l. vravnava nar višjiga sodništva; tačas se je vstvarilo eno starašinstvo za Madjare iz Ogerskiga, eno za Madjare iz Erdeljskiga, in eno za komej 200,000 Saksov. Kar pa polčerterti milijon Romanov zadeva, se je reklo: vsako drugo vstvarjenje starašinstev po narodnostih bi ne le namen nar višjiga sodništva, napraviti enotno pravo, poderlo, temuč tudi državnemu denarninu zakladu skorej nedosegljive teže naložilo, in se v popolni doslednosti in enakim pogledu vsih rodov celo izpeljati ne dalo. De se pa starašinstva po zakonodaji, ne po narodnosti stvarijo, ni, kar nas tiče, stanovitno, ker prvič imamo Romani rimsko za-

konodajo, ktero v civilnih zadevah so nam samo Madjari po lastni volji odrinili, v cerkvenih zadevah pa z našimi cerkvenimi napravami zlo zamotana še dan današnji obstoji, in drugič smo se izrekli za onotno avstrijansko zakonodajo, in vender nas tiše brez posvetovanja Romanov pod zakonodaje naših zatiravcov.

„Pozneje je prišla sodniška vravnava za Galicijo in Bukovino, ki Bukovino, desiravno je svoja kronovina galicijskimu starašinstvu višjiga sodništva deželnega iz Stanislava podverže, ker se je reklo, da je premajhina, da bi se posebno starašinstvo za njo naredilo, tim nasproti je pa manj kakor 200,000 erdeljskih Saksov (tedaj pod polovico Bukovincov) dovolj bilo, jim v ravno tej kronovini (na Erdeljskim) posebno starašinstvo napraviti.“

„Ko vedno zvesti položniki V. V. si zaupamo vam nar ponižniši svojo serčno žalost zavoljo tega odkriti, da pri novi vravnavi avstrijanskih dežel vidši v nemar pušene naše brezštevilne prošnje, nismo podverženi občnim državnim postavam našiga samovladnika, ampak tujim od barbarstva srednjiga veka danim ravno v naše ponižanje, v našo sramoto in večno hlapčijstvo namenjenim madjarskim postavam in saksonskim osnovam, da smo podverženi tujim nedomačim starašinstvom, da se tukaj na Dunaju pri nar višjim sodništvu madjarske in saksonske sodništva volijo, ki nas bodo potem po predsušcovih madjarskih in saksovskih, in ne po splošnih postavah Avstrie, za ktero smo blago in življenje tako pripravno darovali, sodile.“

„Dalje nas sploh še za negodne štejejo dobrot naprave porotnih sodij vživati.“

V. V.! Mi se prederznemo tukaj opomniti, da se je romanski narod s čednim in doma ljubnim vedenjem v narodnim zboru v Blasendorfu leta 1848, potem s tim, da je v sredi politiških zapeljivih viharjev tistiga leta prestol razumel, in se tudi po zadušnim puntu — desiravno strasti zbudene in močno združene po puntarjih še niso nikakor zaterte bile — s kalenjem javniga miru in reda omadežal ni, dovolj godniga skazal, se vdeležiti dobrot vstavnih naprav.“

„V. V.! Take naredbe in njih lahko previdljivi nasledki nas primorajo pribežati k prestolu V. V. in nar ponižniši prositi, da naj V. V. blagovoli romanskemu narodu pravico podeliti: 1. da se odpravijo popolnoma madjarske saksovske postave, in se splošna avstrijanska zakonodaja popolna spelje pri Romanih; 2. da se sodnije tako ravnajo, da v njih spoznajo vsi Romani monarhije svoje zjedinjenje od nar nižjih okrožnih sodniš, do nar višiga sodništva na Dunaju, pri katerim naj se tudi romansko starašinstvo vstanovi. Prepričani smo, da se s tim ne nalože državi nedosegljive teže, in nič neizpeljiviga, zakaj v ohranjenje nar višiga sodništva, naj že bo v starašinstvu po narodnostih razdeljeno ali ne, bodo mogli vender le vsi narodi, in scer taki, ki imajo posebno starašinstvo, kakor tudi, ki ga nimajo dokladati (donašati); in če toliko majhino Saksov, kar jih je, dovolj donaša, da si morejo posebno starašinstvo ohraniti; bo tudi polčerterti milijon Romanov dovolj dajalo, da bo zamoglo romansko starašinstvo ohraniti. Potem smo prepričani, da to, kar se v zadevi ene narodnosti izpeljati da, je tudi v zadevah vsih narodnost doveršljivo, sicer bi se sklenilo, da absolutna tirjanje pameti: *Fiat justitia*, je kar nemogoče. Mi pa nar terdniši upamo, da bo ravno vravnava nar višiga sodništva po narodnih starašinstvih nar prvim in nar bolj zaželjenim vošilam raznih narodov zadostila, in tako ena-

kopravnost vsih narodov se vresničenju bolj približala.

Ostanemo nepremakljivo

Vašiga Veličastva
nar zvestejsi podložni.
(Sledé podpisi poslancov.)

Na Dunaju 31. decembra 1850.

* Bernske novine pišejo: Vesolna avstrijska armada se bo tako vredila, kakor bi mir bil, in je v mirnih časih navada, razun 4. oddelka v severnih Nemcih in brigade Stankovics na Českim, ki pri starim ostaneta. Pomanjšanje bo veliko, kompanije nemških, galicijskih, českih in moravskih regimentov bodo ponizane na 100 mož v eni kompanii — častniki se ne štejejo vmes — tako de bo cela moč bataljonov tih regimentov kakih 700 mož, ko jih je bilo popred 1000 do 1200. Veči pa še ostane moč ogerskih, erdeljskih in laških poljnih bataljonov, in ravno tako tudi graničarskih okoli 140. Kar je kompanij lovcov ali jagrov se bodo zmanjšale na 120.

4. bataljoni pri ogerskih in laških regimentih pa bojo imeli toliko število, kakoršno pomanjšani poljni bataljoni, med tim, ko bo kompanija nemških le 60 mož imela. S tim pomanjšanjem števila armade, bodo tudi častniki toliko dobivali, kar jim gre v mirnih časih. Le eni oficirji bodo prejimali po 4 goldinarje na mesec namečka.

Število armade bi po tim takim zneslo 200,000 mož, moč, ki je, kakor v ti reči zvedeni, terdijo, nepopolnoma zadostna za sedanje okolišine. Za ogersko, pravijo, je zraven žandarmerov en vojskin oddelk in nekoliko regimentov jezdicov in terdnjavskih garnizon dovolj, de se postavni red ohrani, in le na Laškim in Českim bi utegnulo več vojskine moči treba biti. Dopisnik pa še pristavi: De se je to zmanjšanje sklenilo, radi verjamemo; ali pogled na zapad nam vriva dvom, de bi se ne dalo to izpeljati, kar sedanji avstrijski denarni stan tako mogočno imeti hoče.

Zraven nej se pa še pristavi, de se bo laškim vojščakam toliko kakor dozdej plačevalo

* 6. februarja je bil mestni župan Dunaja od cesarja poterjen.

Česka.

C. k. vojaško poglavarstvo v Pragi je časopis „Pražsky večerni list“ prepovedalo za čas obsede.

Galicia.

19. februarja bo začel v Lvovu nov časopis izhajati pod naslovom „Przyjacieli domowy.“ Obljubi sledeče reči donasati. Pregled zgodb, ki se po svetu gode, napredke katoliške cerkve; cerkvene navade starih in novih časov; življenopise slavnih mož, zgodovinske spominke, zgodovinski koledar in kmetijske reči. Ta časopis, ki bo na teden enkrat na svitlo prišel, velja za pol leta 1 gold. 50 kr. Vrednik mu bo Hipolit Stupnicki.

Ogerska.

V Aradu, Temešvaru in Pečuhu je bilo nekaj vse tako po ceni, de se nam neverjetno zdi, akoravno nas vradne naznanila o tem prepričajo. V letu 1757 sta veljala dva voznja konja 6—7 gold. dva voznja vola 5—8 gold. molzna krava 3—4 gold. tele eno petico, vedro vina eno petico, hleb kruha 1½ kr., seženj derve tri petice, cent sena 3 kr.

* Na Ogorskem posebno v jugovshodnih krajih se dan na dan od roparji več sliši. Glava roparjev pa ni več Rosza Sandor ampak nek begun z imenom Štefan Fabian, po domače Pišta. On se klati krog Szalonte. On preži pri cestah na popotnike, ropa in ubija. On je še veliko bolj prederzen kakor Sandor. Clo pri terdnjavi Aradu se večkrat prikaže.

Tuje dežele.

Bosna.

Iz Bosne se piše 30. januarja v „Reichs-zeitung“: V tem hipu je po celi Bosni mir. Kakor vam bo znano je Omer paša tirjal, de bi mu vstajniki pismeno svojo vdanost zagotovili in mu orožje oddali; pa Krajnci se dozdej še niso podvergli in tudi svoje vdanosti vladi še niso izrekli. Kakor se kaže, se cela Krajna na bran perpravlja in misli spomlad na noge stopiti. To misel tudi poterdi, ker so iz Carigrada se vernivši poslanci krajnskih Turkov v ljudskih zborih v Todorovu in v Casinu se tudi pomenkvali, ali bi se cela Krajna vkup vzdignila? Omer paša je prezveden in zvit mož in ima prezvite osleduhe v službi, de bi vedno ne vedil, kaj vstajniki mislijo. Na videz je na Serajevo obrnjen, in nanj pazi, tode gotovo je, de se posebno po Bihaču ozira, kjer vezir pravo gnjezdo vstaje najti in pokončati misli. Desiravno se tedej vidi, de je miren in pokojin, nas bo vender bližnja prihodnost drugači učila.

Sveti oče Papež je novo zvoljeniga Djakovarskiga škofa, prečastitiga gospoda, Jurja Strosmajerja s pismam počastil, v katerim mu naznani, de je njegovo pismo dobil, v katerim je škof važnost cerkve v Bosni razložil, in de se je to pismo v Vatikanu shranilo. Sveti oče perporoči škofu za blagor cerkve v Bosni kolikor mogoče skerbeti, ako bi Bosna kdaj pod Djakovarskiga škofa priti utegnila. Duhovni njegove škofije naj vernim z besedo in djanjem svetijo in katoljski veri čast ohraniti si perzadevajo. Misel gospod Strosmajerja, na ktero razširjenje svoje škofije zida, ni prazna domišljija, ker per takih okoljšinah bi se utegnila Bosna po veri civiligacii kmalo bolj perbližati.

Tudi bližnji Srbi bolj po veri, kot po jeziku narodnost ločijo. Ime „Srblija“ ne zaznamva toliko narodnosti, kakor staro- ali pravovernost. Srbi se ločijo v novo- in staroverce. Rimsko katoljski, kateri se bolj svoje vere, kakor narodnosti derže, so se odrekli narodnosti in se raji Sokace, Bunjevace, Krajnce i. t. d. imenujejo. In od tod tudi toliko različnih narodnostnij v avstrijski Srbii. Enak razloček je tudi med Greki in Romani. Zatorej se je tudi politiška samostojnost različnih rodov posebno v severni Turcii zgubila; od tod tudi izhaja, de dan današnji Dalmatinci, Bosnjaki, Srbi, Hercegovinci, Černogorci in drugi narodi skor ravno tisto narečje govore, desiravno se po imenu razločijo.

Laška.

„Gazetta di Bologna“ naznani sledečo dogodbo:

25. januarja na večer, ko je bilo nekaj prebivavcov mesta Forlim popoli, ki ima 6000 prebivavcov v gledišu, obsedeta dva oddelka roparja Passatore oboje mestne vrata, napadeta žandarje in jim orožje pobereta. Potem se prikažejo roparji na igravnici, zagrinjalo kviško potegnejo in naznanijo gledavcam, pokazavši jim ključe mestnih vrat, de so zdaj oni gospodje v mestu.

Nobeden ni smel iz gledisa, trepečim so roparji naravnost oznanili, de bodo mesto popropali. Oni primejo potem municipalniga predsednika, ki je bil tudi v gledišču in so ga prisilili, mu stanovanje pokazati, in potem ko so ga čisto obropali, so ga spet v gledišče nazaj pripeljali.

Med tem, ko je nekaj roparjev prebivavce v gledišču stražilo, so drugi bogate hiše popropali, se potem v gledišče podali in tudi ondi denarje, perstane, ure itd. pobrali in okolj polnoči mesto zapustili.

Ljubljanski novičar.

* V Evropi je 104 katolških nadškofov, 503 škofov in 25 namestnikov; v Azii 6 patriarhov, 6 nadškofov, 46 škofov in 43 namestnikov; v Afriki 6 škofov in 14 namestnikov; v Ameriki 16 nadškofov, 85 škofov in 10 namestnikov; razun tega je še 5 patriarhov, 65 nadškofov in 211 škofov in partibus.

* Te dni je častiti misijonar dr. Ignaci Knobleher v Ljubljano veselo novico pisal, de so mu svitli cesar Franc Jožef vse pervolili, kar je bil cesarsko vladarstvo poprosil. Že so se hitre pisma v Carigrad poslale, v imenu našiga cesarja od sultana pismeno pervoljenje v odvernjenje vsih prestopov egiptovskih mogočnih zadobit; misijonska hiša v Hartumu bo vsako leto 1000 gold. iz avstrijske vložitve za odkupljenje sužnih dobila; in ministerstvu bogočastja se je pervolilo povabilne pisma do vsih avstrijskih škofov za vpeljavanje radovoljnih skladov v podporo misijonarjev v srednji Afriki razposlati. Po tem pa gospod Knobleher dalje piše: „Cesar so me v zaslišanji prav perjazno sprejeli ter me ustmeno zagotovili svojiga milostviga vdeleženja mojiga dela. Tudi udje cesarske rodovine veliko veselje kažejo nad spreobrnjenjem zamorcov. Prečastiti gospod kardinal in veliki škof v Pragi, prečastiti veliki škof in pervak na Ogorskim, prečastita škofa Sekavski in Bernski so mi osebno zaterdili, de si bodo perzadevali blagor mojiga spreobračanja pospešiti, ko bojo moje vradne zadeve s cesarskim vladarstvom izmotane. Tudi druge visoke in imenitne rodovine in osebe na Dunaji so mi vidno vdane in se živo vdeležujejo mojiga poklica. Nekteri sklade vpeljujejo med svojimi perjatlji za rešenje nesrečnih zamorskih otrok, nekteri pa z lastnimi rokami malajo, prevlačujejo in delajo, naše altarje ozaljšati. Zdej imam nar terdliši upanje, de bo Gospod gnade svojiga usmiljenja nad naš misijon obilno razlil. Zahvalim ga za neskončno dobroto, s katero je serca za vdeleženje osode meni izročene čede povsod ogrel; per tem pa ne pozabim svojih serčnih želja za blagor svojih rojakov, ki so s tolikanj mikavnim izgledam začeli, per altarji proti nebesam pošiljati.“ — Ko pa to veselo novico in serčno hvaležnost gospod misijonarja tukaj razglasimo, še enkrat na znanje damo, de bo on še celi mesec na Dunaji ostal, de se torej še vse darila, ki jih je kdorkoli za uboge zamorce namenil, ali visoko častitimu vodstvu Ljubljanske duhovnice ali vredništva „Zgodnje Danice“ lahko zročē, ktera jih bota z narvečim veseljem v namenjeni kraj poslala. Sej so nam še v spominu slovesne besede: „Ko bom pa k svoji cerkvici unkraj pušave zopet domu peršel, in ko me bo malo kardelo mojih ljubih otrok kot svojiga očeta zopet pozdravilo, bomo skupej molili in Boga per njegovim altarji prosili, de naj svoje gnade nad tiste obilno razlije, ki so se nam ljubeznjive in miloserčne skazali.“ (Dan.)

* V nedeljo dopoldne so bili tisti trije žandarji, ki so se pri Višnji gori terdno deržali, slovesno s svetinjami okinčani.

Popravek.

V poslednji list so se nekteri posebni tiskarni pogreški vrinuli, kakor na drugi strani v tretjem preseku v 18. verstii od spodej „česko“ namesti „neko“, na tretji v prvem preseku 4. verstii predenj se začnejo „tuje dežele“ je pred besedo „marljivost“ izpuščeno „veliko“ v drugem preseku v 37. verstii od spodej stoji „Biblioteka“ namesti „Biblioteka warscawska“ itd. Manjši pogreške bo vsak sam blagovolil popraviti.

LEPOZNANSKI LIST.

Bran in pogin Japodov.

Spisal Jan. T. d. a.

1. Razdertje Terpa.

Leži, leži posip strašan,
Pa iz posipa dim vali se kvisko
Skoz sinji zrak do modrih verhov neba.
Postopja, kočice ino veže svete,
Ki molil Japod je k bogovam starim,
So prah in pesek v razvalini grozni.

Dva risa tam se srečata,
Plam bliska temu, unimu iz oka
In silna moč živi obema v kitah.
Prešine zveri divji žar togote,
Globoke rane kuje ta in uni.
Tla moči črna kri in tu in tamo.

In risa od mlačne Tiberē
Premaga risa od viharne Jadre.
Uzame ladje, sela, deco, deve.
Pa serce deve zna le Selja vezl,
Ne vdaja pa se zlobi tuje sile,
In serce deve voli smert si slavno.

Rimljan grozi, hropi pogin,
In polni vale Jadre s krivo ladjo,
In polni brege Jadre s ravnim možem.
Umakne sili se Leon krepotni,
In bega skoz puščave do berloga,
Pa tu se vstavi in ne bega dalje.

Tak v Terpo begal je Japod —
Tak vstopi mož pri možu se pri Terpu.
In zjutrej privali se divja reka
In bije jeze prvi dan in drugi,
In verže je v desno, v levo — možev.
Zaroda Japoda je polovico padlo.

In mesto Terpo je samo,
V berlog so nesle žene mlado deco
V berlog so mlade deve jim sledile,
V berlogu rešijo si moži kopje.
Le zide so pustili moži v mestu
In polovico bratov na borišču.

In mesto Terpo je puho.
Končal je strehe Rima plam požrešni,
Poderl je stene Rima plug jekleni.

Rodoljubi.

Igra v treh djanjih iz českiga.

(Dalje.)

Osmi nastop.

Marjanka (pride iz kamre). Terezka (ima nekaj v predpasniku.)

Ter. Kaj imajo spet naš oče? Kam pa se jim tako mudi?

Mar. Ti mož bo naš še na beraško palico pripravil. Dragotina je poslal po Matevžka, in Franceta po Matjaza, ta dva morata vse popustiti, ker je prišel list iz vrada, da bi se spet vozovi poslali.

Ter. I nu, če je tako, imajo oče prav.

Mar. Kaj? de ima prav? — Ti se na to toliko razumeš, kakor zajc na boben. On bi se rad povsod bahal; hitro dva voza, bi mar ne bil eden dosti?

Ter. Ko bi jih toliko gosposka na potrebovala, bi jih gotovo ne tirjala.

Mar. Ti govoriš kakor naš stari. Ne vti-kaj se v vsako reč, ki ti nič mar ni, to ti svetjem.

Ter. Menda je vsacemu mar. Pa pustimo to. Lejte mamka, po vsih gojezdih sim ko-košim jajca pobrala, da bi jih kuna ne po-jedla; spravite jih.

Mar. (nastavi svoj predpasnik in Terezka jajca noter dene). To je lepo Terezka, moramo na vsako reč paziti, posebno pa morajo deklice pri gospodinjstvu skerbne biti, de se z njimi, ko se omože, moži ne goljufajo.

Ter. Da bi se le tudi deklice tolikokrat z možmi ne goljufale.

Mar. Prav imaš, moj mož na priliko, tvoji oče —

Ter. (hitro). Odpustite mamka, da vas mo-ram zavrnuti. Moj oče so kakor nalaš, po-šten mož.

Mar. In, ali jez nisim nič vredna? ti hu-doben otrok ti!

Ter. Bog obvari, da bi si bila kaj tacega mislila. Pa vendar moram reči, če bi bil moj prihoden mož tak, kakor so moj oče, bi bila naj srečnejša žena. Če bi le Tone —

Mar. Pusti Toneta, iz tega ne bo nič, če so ti tudi oče desetkrat besedo dali, jez sim mati, jez tega ne dovolim.

Ter. (prosi) Mamka! (med tem pride Tone in postuša, se čudi nad vsim, in ko če Marjanka oditi, stopi za mizo.)

Mar. To bi bilo kaj lepega! Ti je že tak kakor moj mož, in še oženjen ni; kaj potem, ko bi bil tvoj, on bi ti križe in nadloge delal.

Ter. Tega se ne bojim; s Tonetom se ima-va rada, in po kaki hudi besedi bova lahko spet dobra; in naju ljubezen bo še večja.

Mar. No, si se že dobro premtslila; pusti si dopovedati, pravim, poslušaj moder svet svoje skušene matere. (hitro.) Če pa z do-brim ne gre, tedaj bom prosila gospoda kan-celirja, de bi ga vzeli na vojsko, in potem stori, kar hočeš, vzemi si za moj del sodček žganja na herbet in capaj za njim, potem pa ne reci več, da si moja hči (odide).

Deveti nastop.

Tone. Terezka.

Ter. (vesela). Kaj bi bilo to hudobno? Cve-tico za klobukom sodček na zelenem traku okrog sebe, košek na rami, in tako iti z svo-jim milim, z njim nadloge prenašati in ga va-rovati, primaruha — če bi bila fant, gotovo bi se ne dala siliti, že davno bi se bila vver-stila med naše vojake in bi z njimi za brambo domovine stala. Če bi le Tone bil pogumniši kakor je, še enkrat tako rada bi ga imela, ako bi se mati še tako uperali!

Ton. (je poslušal, se veseli bliža in jo objame). Ali je to res?

Ter. (se vstraši). Ah! — Glej no, Tone je poslušal!

Ton. Zares sim o srečnem trenutku prišel, da sim se prepričal, da me Terezka zares ljubi.

Ter. Ali je to lepo, me poslušati, in me tako ostrašiti?

Ton. Odpusti, ljuba deklica:

Ter. Si poslušal mojo mater?

Ton. Sim slišal, da je name huda pa sim se tudi prepričal, da me ti ljubiš. — Kaj imajo tvoja mati zoper mene? ali nisim priden, ali ne postujem starosti, ali se ne zadržim lepo?

Ter. To mati vse dobro vedo, pa drugač mislijo kakor govore. So že tako navajeni, de vsacemu zoper govore, in posebno z oče-tom nista nikdar enih misel. To pa je pri njih naj bolj, da si puste vse dopovedati. Jaz sim pripravljena, da moji sreči ne bodo nasproti. Pa kaj misliš, ali bova srečna skupej?

Ton. Kaj pa da! O kako moraš kaj tacega prašati? Kaj se ne pozna? Ali se ni-mava rada čez vse? O ne odlašaj, daj mi besedo, da boš moja zvesta žena, in jez te-čem k očetu in materi in ju bom za tvojo roko poprosil. Moja mati so zadovoljni, so veseli tega, da tako dobro hčerko dobē.

Ter. Tone! (ga prime za roko). Ko sim se pameti zavedla, sim serčno Boga prosila, da bi mi dobrega in pštnega moža dal. Jez sim tebe spoznala, ti si bil mojega serca naj vrednejši, in jez ti dam besedo, da hočem tvoja žena biti. Pa to si tudi slišal, da bi tudi rada hotla, da bi bi moj mož pogumniši bil.

Ton. Te razumem, ti me opominjaš, da je skorej vsa slovenska mladost v brambo domo-vine za orožje prijela, in znabiti misliš, da mene strah domā derži? Ti veš, da so moja mati vdova, in da se povsod name zapuste, če bi mene zgubili, kdo bi jim postregel?

Ter. Ni mene tukaj?

Ton. Ti Terezka? ti? ti bi hotla? — Te-daj, jez jih tebi izročim, ubogam tei grem in se uverstim med naše hrabre vojake.

Ter. In ko bo domovina rešena —
Ton. In sovražnik zmagan —
Ter. In ko so bodo naši vojaki vernuli —
Ton. In jez z njimi —
Ter. Potem — (mu poda roko).
Ton. Potem?
Ter. Potem bom tvoja! (se mu v naročje verže).

Ton. Potem boš večno moja! (čez nekoliko časa). — Grem tedaj h gosposki, in se dam zapisati in orožje vzamem. Streljati znam, drugo pa se lahko naučim. Zdaj mi nič dru-zega ni mar, kakor ti, mati domovina. Bog te obvaruj!

Deseti nastop.

Berluzga, Miklavž, Poprejšnja.

Berl. Spet smo eno dokončali.
Mik. Tukaj je Tone —
Berl. Tone, tvoja mati nate čakajo, moraš vpreči in v mesto iti.

Ton. Jez ne morem.
Berl. Kaj? ti ne moreš?
Ter. Oče, on —

Berl. Ti molči! —
Ter. Jez vam hočem le povedati —
Berl. Da te plentej! Ti vsega zmotiš. Temu bom pa kmalo konec storil. Metliški gostin-čar te jo pri meni snubil; če jutro sem pride ga boš vzela —

Ter. Tega pa nočem.
Berl. In zakaj ne?
Ter. Ker preveč pije.

Berl. Pusti ga piti, le vzemi ga. Tedaj pojdi!

Ter. (žalostna). Oče! jez vem — vem, de zares tega ne mislite, moj dobri oče gotovo svoje hčerke ne bo v nesrečo pahnul. (odide).

Berl. (za njo govori). Imaš prav! si dobra deklica.

Mik. (je med tem s Tonetom govoril). Le po-vej mi, kaj imaš?
Ton. Prosite zame!

Mikl. Ti si ves premenjen, skusi, skusi, da domu prideš.

Berl. Nu, kako je?
Ton. Ljubi oče, vi veste, da imam vašo Terezko rad.

Berl. (hitro) Drugo mi povej, ko se boš iz mesta vernul, in če tam Prokopa srečaš, reci mu, da naj hiti in mnogo novic saboj prinese.

Ter. Jez ne morem v mesto, jez grem h gosposki.

Berl. In pokaj tje?
Ton. Se dam vpisati. Iz vsih krajev vrejo mladenči v vojsko, v brambo domovine in jez, jez bi si ne mogel vaše hčere zaslužiti?

Berl. (mu roko stisne). Bog s tabo Tone, ti si junakoserčen mladenec! Pojdi, hrabro se bojuj, bodi zvest in vbogljev, imej povsod Boga pred očmi in verni se srečno, moje hčere ne dobi nobeden kakor ti.

Mikl. In tvojo mater jez v svoje varstvo zamem.

Ton. (stisne obema roke.) Hvala! (odide in drugi z njim).

Mikl. (preč gredē k Berluzgu). Tak mlade-neč je vreden tvoje hčere.

(Dalje sledi.)

Slovstvo in umetnost.

12 pol horvaškega avstrijskega držav-nega zakonika od Preradovića se je že na-tisnulo.

* Serbskiga rečnika, kteriga bo izdal Vuk Stefanović se je že 13 pol natisnulo. Vsak čas, se bo naročnina izpisala.

* Kolarjeva knjiga „Staroitalia Slavjanska“, na ktero se je naročnina spisala, bo obsegla 100 pol v osmerki in 37 tabel celopolnih in okrog 400 krasnih kamnotisov, starotalijanskih abeced, svetiš, oltarjev, bogov, grobov itd. Celo delo bo izdano v dveh zvezkih, obrazi store tretji del in bodo z drugim delom ob enem izdani. Delo se je že začelo tiskati, obrazov je že polovico gotovih. Naročnino na celo delo znese 15 gold.; na en del 7 gold. 30 kr. Kdor se na prvi zvezek naroči, se zaveže na celo delo.

Kdor želi v uradnim ali pa v ostanitnim listu karkoli si bo naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr., in za trikrat 5 kr. in za vsakkrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 4.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestavek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar za preštavljenje odraja.

k 12. listu Ljubljanskiga časnika, vtorik 11. Svečana 1851.

št. 956.

Razglas

(22.) 1

Visoko c. k. ministerstvo denarstva je z razpisom od 18. pretečeniga mesca št. 18431/d m. zaprosenju tukajšnjiga mestniga odbora, de bi se pretergani denarski listki po 6 in 10 krajcarjev preklicali in za nove zamenjali, kakor tudi, de bi se nerabljivi za nove denarske listke tajiste baže zamenjali, zadostiti za dobro spoznalo.

Obrok za zameno preterganih denarskih listkov po 6 in 10 kr. se s tem po zaukazu vis. denarstviniga ministerstva do konca Sušca t. l. s tem pristavkam odlóci, de se potem, ko ta čas preteče, pretergani listki pri nobeni javni denarnici ne v plačilo jemati ne za nove zamenjevati ne bodo smeli.

To se da sploh na znanje in opomni, de se bodo za zdaj samo pri c. k. deželni glavni denarnici zamenjevali.

Od c. k. davkniga vodstva za krajnsko kronovino v Ljubljani 4. Februarja 1851.

št. 651.

Razglas.

(21.) 1

V nasledku k tukajšnjimu razglasu od 20. Januarja l. l. gledé priskerbljenja stebrov za telegrafe med Ljubljano in Celovcam se da vsim, ki imajo voljo se te reči vdeležeti, na znanje, de bodo, ako imajo voljo ponudke za priskerbljenje stebrov za telegrafe ali v obeh kronovinah skup, ali vsaj za eno celo kronovino delati, te ponudke pisane in zapečatene do 10. Februarja pri tem deželnim poglavarstvu oddati.

Dražba pa, ktera je okrajnima glavarstvom v Ljubljani in v Kraju izročena, ima vunder 12. Februarja biti.

V Ljubljani 26. Januarja 1851.

Chorinsky l. r.
poglavar.

št. 526.

Razglas.

(20.) 1

Vis. ministerstvo za kupčijstvo, obertnijstvo in javne stavbe ima po razpisu od 8. t. m. št. 6195 namen, javno telegrafno čerto iz Ljubljane čez Terzič, Ljubelj v Celovec napeljati, ktero delo se ima koj, ko bolje letno vreme nastopi, pričeti.

De se vse prigratovi, česar je za to stavbo treba, je naj prvo treba, za pravčasno priskerbljenje telegrafnih stebrov skerbeti, ki morajo najpozneje do 10. Sušca posekani biti, ker se sicer les muži in urno strohni.

V vsim skupej je treba 2936 stebrov, in sicer na Krajnskem 1740 na Koroškem pa 1196. Na Krajnskem se jih ima za zdaj oddajati:

v Ljubljani	165
v Šent-Vidu	550
v Kraju	550
v Terziču	475
na Koroškem:	
v Šent-Lenartu	475
v Češnjevcu	395
v Celovcu	326

opomni se pa, de se bo po vredjenju stavbniga vodstva in po določenju namere se večje število medvmesnih postaj, v kateri se imajo stebri v manjšim številu oddajati, ustavilo. To bo tistim, kateri hočejo les dajati, zlo hasnilo.

Stebri morajo beliga ali rudečiga jeloviga lesa, 25 čevljev dolgi, na zgornjim koncu $4\frac{1}{2}$ palca debeli, zdrave sibe, brez pogreška, ravno rašeni, brez vej pa neobiljeni, najpozneje do 15. Marca tega leta na mesto oddani biti, ki ga bo stavbno vodstvo odkazalo, in v redu poleg eden družiga in verh eden družiga zloženi.

Kjer ni mecesnov les predrag, ali zlasti borovje raste, se zna tudi tak les jemati, tode gledati se ima, de potem deblo v sredi ne sme menj kot 6" debelo biti.

Za olupljenje, osmojenje, osmoljenje in postavljenje stebrov bodo v to odlócene stavbnije skerbelo.

Ker je stebrov precej mnogo treba in je po njih razdeljenju med več započčetnikov in zlasti županijam prilžnost dana, svoje gojzde z primernim dobičkam v ceno spraviti, in se

verh tudi pri prihodnih delih za izpeljanje čerte vdeležiti morejo, bodo 12. Februarja pri okrajnih glavarstvih v Ljubljani in v Kraju dražbe po nižji ceni in sicer od 9 do 12. ure pred poldnem.

Jemale se bodo po razdelkih za eno miljo, na ktero 308 stebrov pride, ponudbe; prejemnikom je pa tudi prepušeno, pri dražbah ponudbe za večje oddelke ali za celo daljavo delati. Ponudbe za menj kot eno miljo bi se pa samo tadaj mogle jemati, če bi jih več za celo miljo potrebniga lesa priskerbelo. Izključivna cena stebra je en goldinar 10 kraje. dobriga denarja; ako bi se pa za posamesne kraje ali zavoljo pomanjkanja gojzdvov ali zavoljo njih prevelike daljekosti ta cena ne mogla doseči, bi se tudi višje ponudbe z ozeram na razmere jemati mogle.

Privatni prejemniki bodo imeli 10 odstotkov vložiti; dražniki, ki se z pooblastjenjem celih sosesk skažejo, zamorjejo po prevdarmu političkih okrajnih oblastnij tudi vložnja kavčije oprosteni biti.

To se da vsim vediti, ki se hočejo te reči vdeležiti.

V Ljubljani 20. Prosenca 1851.

Gustav grof Chorinsky, l. r.
poglavar.

št. 519.

Razpis konkurza.

(15.) 3

Visoko ministerstvo znotrajnih oprav je po razpisu od 15. t. m. št. 658 dovolilo, de se začasno mesto okrajniga komisarja H. razreda z 800 gold. letne plače, v krajnski kronovini ustanovi.

Kteri hočejo to mesto, ali po premiku mesto konceptniga adjunkta z 400 gold. ali morde z 300 gld. letniga priboljška dobiti, nej svoje osvedočene prošnje, če so v derzavni službi, po svojih neposrednih predpostavljnih, sicer pa naravnost vsigdar do 12. Februarja t. l. c. k. krajnskemu deželnimu poglavarstvu pošljejo.

V Ljubljani 21. Januarja 1851.

Gustav grof Chorinsky l. r.
deželni poglavar.

št. 15505.

Poziv

(5.) 3

na zdravnike, v vojaško zdravniško službo stopiti.

Ker zdravnikov pri armadi manjka in ker je treba, jo ž njimi previditi, je gospodu ministru znotrajnih opravil prilžnost dalo, mene z v. razpisom od 2. t. m. št. 6446 po najvišjim zaukazu pozvati, na civilne zdravnike te kronovine brez odloga poziv razpisati, v vojaško zdravniško službo stopiti.

Ko tadaj z nazočim ta poziv razpišem, se opert na skušnje poslednjiga časa, v katerim je toliko zdravnikov svojo domoljubnost s svojo nevtrudljivostjo pri armadi v vojski in v vojaških bolnišnicah tako slavno pokazalo, svešto nadjam, de bodo tudi zdaj glas domovine slišali in njenim vojakam v pomoč prišli.

De se to po mogočosti lahko stori in tistim, kateri v vojaško zdravniško službo stopijo, ali se tudi le za čas vojske va-njo zapisejo, o službi in po nje končanju primerne hasni prigratovijo, je Njegovo Veličastvo dovoliti blagovolilo:

1. De bo verh veliko večjih prejemšin, ki so bile z n. v. sklepam od 30. pr. m. vojaškim zdravnikom c. k. armade dovoljene in v Dunajskim časniku 1. Grudna t. l. razglašene, tudi vsaki na kakim cesarskim vseučilišu graudiran ali poterjen zdravnik, kateri se za resen vstop v vojaško zdravniško službo oglasi, in ali le za čas potrebe ali za več časa za vojaško zdravništvo popolnoma priseže, za napravo obleke in zdravniškiga orodja se plačilo poverh prejel, in sicer:

Vsaki doktor ali magister sto in petdeset goldinarjev dobr. denarja, vsaki patron ranocelstva sto gold. dobr. den., in vsakteri, kdor toliko zdravniških vednost ima, de more po

obstoječih pravilih vojašk zdravnišk pripomočnik biti, šestdeset gold. dobr. den.

2. De se bo med tistimi civilnimi zdravniki, kateri, brez de bi popolnoma med vojaško zdravništvo stopili, sam za čas v vojaških bolnišnicah službo prevzamejo, doktorjem po tri gold. dobr. den., magistram ali patronam ranocelstva pa en gold. in 30 kr. dobr. denarja na dan plačevalo, potem de se bodo, ako zvnaj svojiga navadniga stanovanja vojaško službo opravljajo, zastonj na mesto svojih opravkov vozili in tam primerno stanovanje dobivali.

3. De se bo pri podelitvi civilnih zdravniških mest na tiste zdravnike posebno gledalo, ki so ali kot pravi vojaški zdravniki v armadi služili, ali pa le kaj časa v vojaških bolnišnicah službo opravljali, dalje, de se bo vsakimu, kateri odslej na novo v vojaško službo stopi, službno mesto v civilnim, ki bi mu bilo morde v času, ko je pri armadi služil, podeljeno, kadar iz vojaške službe stopi, prihranilo.

4. De se bodo izverstne službe s poslavljeno plačevale, in

5. De bo vdova praviga vojaškiga zdravnika, kateri bi med časam svoje službe in zavoljo nje umreti vtegnil, pravilni penzion, vdova zdravnika pa, ki samo za plačilo na dan službi, primern leten poboljšek dobivala.

Tisti zdravniki, kateri se hočejo v ta poziv vdati in ali popolnoma v vojaško zdravniško službo stopiti ali pa samo za kaj časa v vojaških bolnišnicah službo opravljati žele, se imajo tadaj pri tukajšni c. k. deželni vojaški komandi ustno ali pismeno oglasiti, in z dokazi, de so za to vgodni, dostojno izkazati.

V Ljubljani 5. Grudna 1850.

št. 58/D.D.

Oznaniło.

(14.) 3

c. k. ljubljanskiga kantonskiga poglavarstva. Zadevajoč naznanovanje dohodnine za leto 1851.

Ker je že čas, po oznanilu c. k. dačniga vodstva za Krajnsko od 20. novembra 1850 kje je bil na 31. decembra 1850 odlóčen, za naznanenje dohodnine za vladno leto 1851 pretekkel, brez da bi bile vse naznanila do zdaj dospela, se toraj za vse tiste, ki imajo dohodnine plačevati in tega še niso naznanili, 10. februar 1851 za tisti dan naznani, do kteriga se bo s prisiljenjem še čakalo.

Kdor pa do tistiga časa predpisane povedbe ne opravi, se bo brez odloga kaznoval s petimi goldinarji v srebru, kar se opera na 32. §. najvišjiga dohodninskiga patenta od 29. oktobra 1849. Glede povedba veljajo še tiste postavbe kakor lansko leto z to edino spremembo, de, čisti dačni splošni dohodek zvediti, se je ravnati po letih 1847, 1848 in 1849 in de tisti, ki se misli zlažsanja razpisa visociga c. k. ministerstva denarstva od 18. aprila 1850 št. 5034 poslužiti, more na podlagi pretekliga leta, t. j. leta 1850 sirove prejemke in čisti dohodek vestno naznaniti.

De se zmote ne prigode, se opomne, de se pod sirovemi prejemki vsaki opravek brez odštettevke opravkinih izdaj razume.

Za čisti dohodek pri kakem opravku se nima tisti imeti, ki ostane, ako se vse izdaje odrajtajo, ki je toraj le čisto prihranjenje, ampak tisti znesek, ki ostane od sirovih prejemkov, ako se obertniške in opravilske izdaje odrajtajo. Toraj se imajo pri kaki obertnij sicer tiste izdaje odrajtati, ki vstanejo iz preskerbljenja potrebnih obertnijskih priprav, delavcov in enakih izdaj, ki iz obertnije izvirajo, ne pa preskerbovanje družine, hisne potrebe itd.; ker ravno te izdaje, ako se jemljejo iz doneskov obertnije ali kupčije, že kažejo na čisti donesek obertnije.

Kar posebno osebe, dohodnini podveržene zadene, se mora od vsakiga opravka, ki je dohodnini podveržen, posebna povedba vložiti, skupne povedbe niso dopušene. Le tiste osebe ki so v poslednji dohodninski red vverstene, so izjete izročnja povedbe; ako bi vendar kdo več

obertnij imel, se morajo od vsake obertnije posebej, če so tudi te obertnije v poslednji dačni red vverstene, povedbe in sicer od vsake obertnije posebej vložiti.

Ako kdo svojo obertnijo ležati pusti, ga to ne izjame izročanja povedbe; to naj se v opombni rubriki napelje.

Tisti znesek, ki se pod rubriko ponudna dohodnina napelje, se pri tukajšni vradii tako razume, de ga napeljavec hoče zraven dozdajnega dobitniga davka odrajtati.

Glede dohodkov letnih obstoječih prejemšnin za to ali uno službo se opomne, de morajo take prejemšine, ako jih izplačujejo oskerbniške, življenovarstvene naprave ali druge osebuje osebe, ne le tisti, ki jih prejema naznaniti, ampak tudi imenovane denarnične naprave in osebuje osebe imajo predpisane oznanila izplačanih prejemšnin izročiti. Tisti, ki take prejemšine dobivajo, imajo z D naznamovan presek porabiti, in rubrike IV. V. in VI. ostanejo prazne, v rubriki VII. se naznani prejeti letni donesek in v rubriki VIII. tista denarnica ali tista osebuje oseba, ki plačuje; denarnice in osebuje osebe imajo kakor je bilo zgorej omenjeno, presek E porabiti.

Glede v tretjem redu z davkam obloženih dohodkov obresti posojil in manjših dolgov se opomne, de se morajo obresti deržavnih dolžnih pisem kakor osebuje naznaniti, in de le isting v blagu ni treba napovedati, in sicer le takrat, ako petpercentno odštetvo obresti dosežejo.

Od dobe, na katero se ima pri tem gledati, se opomne, de se imajo obresti in dohodki po premoženju in dohodkih od 31. oktobra 1850 naznaniti.

Naznanilni listi se zamorejo pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani in pri c. k. dačnih vradnijah v Ljubljani in na Verhniki dobiti.

C. k. kantonsko poglavarstvo
v Ljubljani 13. januarja 1851.

Tomaž Glančnik.

št. 697. (22.) 3

18. t. m. dopoldne ob 10 bo pri mestnem poglavarstvu dražba za pripravljene šote, ktera se bo to leto potrebovala za vse mestne in predmestne ulice, potem za Ižansko in druge ceste na močirju.

K tej zdražbi se tisti, ki mislijo to prevzeti, s tem pristavkam povabijo, de se tako imenovane sipe le 700 trug potrebuje.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani
5. februarja 1851.

Salomon s. r.

št. 605. Konkurz (24.) 1

za pridobitev mesarske pravice.

V Kamniku je od dveh sedaj obstoječih mesarskih pravic ena za podeliti.

Kdor si to pravico pridobiti želi, mora

skazati, de je dobriga zadržanja, de je v mesarstvu znajden in de ima dosti premoženja, de se more mesarije podstopiti. Vlage se jemljejo pri podpisanim poglavarstvu do 15. svečana t. l.

C. k. kantonsko poglavarstvo v Kamniku
22. prosenca 1851.

št. 201. Oznaniilo. (19.) 2

Z 10. februarjam se bodo na postajah železnice v Zalogu, Lazah in Kresnicah nove pošne ekspedicie vstanovile.

Te pošne ekspedicie, ki se imajo pečati z preskerbovanjem pisemskih in vožnih poslatb stoje v tisti zvezi kakor pošna vradnija v Zagorju in bodo vsakdan pisemske poslatbe po vozovlaku za osebe in pošnim vozovlaku vožne poslatbe pa le po pošnim vozovlaku pošiljale in prejemale.

Kar se s tem sploh naznani.

C. k. pošno vodstvo v Ljubljani
24. januarja 1851.

št. 148. Oznaniilo. (16.) 3

Po odločbi visokiga c. k. ministerstva za kupčijo, obertnijo in javne stavbe od 26. pr. m. št. 6425/c se nimajo časopisi, ki v zvezkih enkrat v tednu, ali v 14 dneh, ali na mesce ali še čez dalji čas na svitlo pridejo, z navadnimi časopisnimi marki pošiljati, ampak pri pošni poslatvi se ima z njimi ravnati, kakor z poslatvami pod križnim zavitkam.

Od takih zvezkov se mora tedaj z potrebnimi markami 1 krajc. za lot brez razločka odrajtati.

Kar se s tem posebno zadevajočim vredništvam z pristavkam naznani, de se bo vsim pošnim vradnijam naročilo, se po tem ravnati.

C. k. pošno vodstvo
v Ljubljani 15. januarja 1851.

C. k. pošni vodja
Hofmann l. r.

št. 155. Naznanilo (17.) 3

Za sodniški in dačni okrog Lože se bo z 10. februarjem t. l. c. k. pošna ekspedicia za zdaj v Starem tergu napravila.

Pečala se bo z preskerbovanjem pisemskih in vožnih poslativ, z poslednjimi do teže treh liber, v vsakdanji zvezi bo stala z pošno vradnijo v Planini in sicer tako, de bo pešni pot vsakdan ob 12 $\frac{1}{2}$ iz Stariga terga šel, v Planini prenočil, ia drugo jutro se zjutraj ob šestih spet iz Planine v Stari terg povernil.

Kar se s tem sploh naznani.

C. k. pošno vodstvo
v Ljubljani 20. januarja 1851.

C. k. pošni vodja
Hoffmann s. r.

št. 5684. Oznaniilo. (9.) 3

Po naredbi visokiga c. k. ministerstva kupčije morajo po časopise od 1. januarja 1851, ki se pošiljajo s porabo časopisnih mark

prejemniki na pošto priti, in se le takrat, ako prejemnik naravnost tirja in pol krajcarja za izročbo eniga iztisa plača, na dom pošlejo. Pri pošnih vradnijah, kjer so plačani pismonosi, kar je v tej kronovini zdaj samo v Ljubljani, naj tisti, ki želé, de bi se jim časopisi na dom poslali, pismeno naznanijo in natanjko svoje imé in stanovanje tukajšni pošni vradnii razodenejo in pri tej priložnosti tudi izročnino naj manj za en mesec odrajtajo.

Pošna vradnija bo izročnino v zapisnik vzela, in tistim, ki izročnino odrajtajo, plačilni list dala. Ako ravno tisti prejemnik, izročnino že v drugo plača, ni treba, de bi to pismeno storil, in dobil bo le plačilni list z ozeram na prvo vpisanje.

Kar se s tem sploh na znanje da.

C. k. pošno vodstvo v Ljubljani
12. decembra 1850.

(11.) 2

Pri Ign. sl. Kleinmajerju in Fedoru Bambergu je na prodaj:

Potovanje po beli reki.

Po izvornim rokopisu velikiga vikarja srednje Afrike

Dr. Ignacia Knobleherja.

Zdélal in posloveniti dal

Dr. V. F. Klun.

Čisti dohodek je v podporo misionarjev v Afriki namenjen.

Cena 10 krajcarjev.

Telegrafiško kurzno naznanilo deržavnih pisem 8. Svečana 1851.

Deržavna dolžna pisma po 5 od 100 (v srebru) 96 $\frac{1}{2}$ /₁₀₀
» » » » 4 $\frac{1}{2}$ » » » 84 $\frac{1}{2}$ /₁₀₀

Obligacioni avstrijskih pod in nad Anizo, českih, moravskih, silezkih, štajarskih, koroških, krajnskih, gorjskih in dunajske višje kamorne uradnije.

Dnarna cena 8. Svečana 1851.

V dnarju
Cesarskih cekinov agio (od 100 gold.) 39 gld.
Srebra » » » » 29 $\frac{1}{2}$ »

Ces. kralj. loterija.

Naslednje številke so vzdignjene bile:

V Gradcu 5. Svečana:

7. 62. 27. 23. 13.

Na Dunaju 5. Svečana:

84. 88. 77. 90. 19.

Prihodno srečkanje bo v Gradcu in Dunaju 15. Svečana in 1. Sušca.